

AMNESTY INTERNATIONAL

TÉNYEK ÉS ADATOK

A Kínzás Áldozatainak Világnapja

Az Amnesty International 2014. május 13-án indította el globális kínzás elleni kampányát, amellyel a kínzás világméretű problémájára hívja fel a figyelmet. A kampány célja, hogy széles körű intézkedéseken – például a fogvatartási intézmények független ellenőrzésén, az ügyvédek és a bírósági eljárás azonnali biztosításán és a kínzással kapcsolatos bejelentések független kivizsgálásán – keresztül, egyre hatékonyabb kínzás elleni garanciális lehetőségeket harcoljon ki, amíg egyszer s mindenkorra fel nem számolják a kínzás intézményét.

A kínzás globális probléma

Bár számos ország jelentős lépéseket tett a kínzás leküzdésére, még mindig sok kormány él világszerte ezzel a módszerrel, hogy információkat szerezzen, vallomásokat kényszerítsen ki, elhallgattassa az eltérő véleményeket és brutálisan megbüntessen egyes fogvatartottakat.

157 – azon országok száma, melyek ratifikálták az ENSZ kínzásellenes egyezményét.

141 – azon országok száma, ahonnan az Amnesty International kínzással vagy egyéb embertelen bánásmóddal kapcsolatos eseteket jelentett az elmúlt öt évben. Egyes országokban ritkán fordul elő, másokban általános jelenség. Ugyanakkor egyetlen eset is megengedhetetlen.

A kínzással és egyéb embertelen bánásmóddal kapcsolatos esetek **82%**-a az Amnesty International 2014-es éves jelentésében foglalt országok négyötödében történt.

A kínzás számokban

Mióta 2014 májusában elindította kínzás elleni kampányát, az Amnesty International a mexikói, marokkói, nigériai, Fülöp-szigeteki és üzbegisztáni kínzásokról készített jelentéseket. Ezekből az derül ki, hogy az említett országokban gyakori a kínzás, az elkövetők pedig teljes büntetlenséget élveznek.

1505 – A 2013-ban **Mexikóból** jelentett kínzással és egyéb embertelen bánásmóddal kapcsolatos panaszok száma. Ez 600%-kal több, mint amennyit 2003-ban jelentettek.

A **nigériaiak 50%**-a tartana kínzástól, ha a rendőrség őrizetbe venné.

21 – az 55 megkérdezettből azoknak a száma, akik a **Fülöp-szigetektől** hajlandóak voltak gyermekkori megkínzásukról beszélni az Amnesty Internationalnek.

13 – a 2002 óta elbírálásra váró beutazási kérelmek száma, melyeket az ENSZ emberi jogi szakértői nyújtottak be **Üzbegisztánhoz**, hogy értékelhessék az emberi jogok helyzetét az országban.

8 – embert állítottak bíróság elé többek között „rágalmazó feljelentés”, „hamis vád”,

„nyilvánosan elkövetett becsületsértés” és „rágalmazás” vádjával 2014. május óta **Marokkóban**, amiért kínzással kapcsolatos esetekben panaszt vagy feljelentést tettek.

7 – kínzással kapcsolatos szövetségi szintű ítélet született **Mexikóban** 1991 óta, amikor a kínzást bűncselekménnyé nyilvánították. Évente több ezren tesznek panaszt.

0- kínzással kapcsolatos ítélet született a **Fülöp-szigeteken** a kínzásellenes törvény 2009-es elfogadása óta.

A kínzás módszerei a világ körül

A kínzást a legtöbb esetben egyszerű, kézenfekvő és brutális eszközökkel – kézzel, bakancssal és gumibottal - követik el; azaz gyakorlatilag bármivel, ami sebeket vagy csonttörést okozhat.

Íme néhány „fejlettebb” módszer, amelyeket az Amnesty International dokumentált:

Mexikó: „Techuacanazo” - ennek során szénsavas vizet fecskendeznek a fogvatartott orrlyukába.

Marokkó: „Grillcsirke” - amikor az áldozatokat guggoló pózban, térdüknél és csuklójuknál fogva egy rúdra erősítik és fejfelé lefelé fellógatják. Ez az eljárás rendkívüli terhet helyez a térdekre és a vállakra.

Nigéria: „Tabay” - amikor a rendőrök hátrakötik a fogvatartottak kezét, és könyöküknél fogva fellógatják őket.

Fülöp-szigetek: „Kínzókerék” - a rendőrök a kínzókerék megpörgetésével döntik el, milyen módszerrel kínozzák a fogvatartottat. A kerékkel kipörgethető módszerek között olyanok szerepelnek, mint „30 másodpercnyi denevérpóz”, melyben a fogvatartottat denevér módjára fejfelé lefelé fellógatják; „20 másodperc Manny Pacquiao”, melyet az ország híres boxolójáról neveztek el, és amelynek során 20 másodpercig megállás nélkül ütik a fogvatartottat.

Üzbegisztán: A fogvatartottakat úgy verik, hogy közben mennyezeti kampókról lógnak – gyakran hátrakötött kezüknél fogva – néhány esetben radiátorokhoz vagy falra erősített rudakhoz bilincselik őket.

Globális kínzás elleni kampány

2014-es elindulása óta az Amnesty International kínzás elleni kampánya emberek millióit ösztönözött közvetlen cselekvésre a legkülönbözőbb módszerekkel és akciókkal, melyek az öt említett ország kormányait célozzák.

2 millió – alkalommal léptek fel a kínzásellenes kampány résztvevői 2014 májusa óta – akár levélírással, akár demonstrációkban való részvétellel.

340 000 – ember írta alá a **mexikói** szövetségi államügyésznek szánt petíciót, amelyben **Claudia Medina** ügyének teljes kivizsgálását követelték. Claudiát tengerészek kínozták meg, hogy kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményeket ismerjen be, és mások ellen is vallomást

tegyen.

300 000 – ember írta alá az **Alfreda Disbarro** szabadon bocsátását követelő petíciót. Az egyedülálló anyát a **Fülöp-szigeteki** rendőrség kínozza meg, miután drogárúsítással vádolták. Ő tagadja, hogy ilyen bűncselekményt követett volna el. Olyan sok támogató levelet kapott a világ minden tájáról, hogy a börtönőrök már panaszkodtak: egész nap mást sem csinálnak, csak az ő leveleit ellenőrzik.

200 000 – petíciót juttattak el 12 európai nagyváros **üzbég** nagykövetségére 2014 októberében, arra kérve az üzbég kormányt, hogy engedjék szabadon **Dilorom Abdukadirovát**, akit lelkiismereti okokból tartanak fogva. Diloromot önkényesen tartóztatták le és kínozták meg előzetes fogvatartása során, amikor külföldi száműzetéséből visszatért az országba, hogy találkozhasson a családjával.

1 – óriásplakát Manila belvárosában, amely a rendőrség által elkövetett kínzások elleni fellépésre szólítja fel a **Fülöp-szigetek** lakosságát. A hirdetést 2014 decemberében tették ki az Amnesty International tagjainak és támogatóinak anyagi hozzájárulásaiból. A hirdetés magazinokban is megjelent.

Mérföldkövek a kínzás elleni harcban

A kínzást igenis fel lehet számolni. Azokban az országokban, ahol biztonsági intézkedéseket fogantatnak a kínzások ellen, jelentős csökkenés tapasztalható a kínzással kapcsolatos esetek és panaszok számában. Az Amnesty International kínzás elleni kampánya kapcsán kézzelfogható előrelépések történtek az emberi jogok védelmében:

2014. május 21. - Az ENSZ kínzás elleni bizottságának és az Amnesty Internationalnak a megkereséseire válaszul a **marokkói** hatóságok újraindítják a nyomozást **Ali Aarrass** ügyében, és újbóli orvosi vizsgálatot rendelnek el. Ugyanakkor a vizsgálatot független megfigyelők nélkül végzik 2014 novemberében, több napon keresztül. Ali Aarrass és az ügyvédei még mindig nem kapták meg az új jelentést.

2014. október 15. - több mint fél évig tartó előzetes fogvatartás után a **mexikói** hatóságok vádemelés nélkül szabadon engedik a lelkiismereti okokból fogvatartott, hondurasi **Ángel Amilcar Colónt**. A szabadon engedését követelő petíciót, amelyet az Amnesty International egyik kampánya kapcsán indítottak, 20 000-en írták alá.

2014. december 10. - a **nigériai** rendőrség emberi jogi gyakorlati útmutatót ad ki, amely rendőröknek szóló utasításokat tartalmaz. Az Amnesty International 2008 óta kampányol, hogy a rendőrség részletes útmutatót adjon a dolgozóinak arra vonatkozóan, hogyan kell az emberi jogok tiszteletben tartásával eljárni.

2014. május 29. - a **marokkói** igazságügyi és szabadságjogi minisztérium orvosi vizsgálatok elrendelésére kötelezi az ügyészeket és a bírákat a kínzással és egyéb embertelen bánásmóddal kapcsolatos ügyekben. Az Amnesty International figyelmeztette az ország kormányát, hogy a bíróságok számos esetben a létező biztonsági intézkedések ellenére is elmulasztják a megfelelő intézkedést, olyan esetekben, amikor kínzásra utaló jelekkel találkoznak.

2014. december 4. - a **Fülöp-szigetek** szenátusa az Amnesty International kínzással

kapcsolatos jelentésének hatására határozatban rendeli el az országban uralkodó állapotok kivizsgálását. A vizsgálatot 2015. január 14-én folytatták le.

2015. június 3. - a **nigériai** nemzetgyűlés egy Amnesty International jelentés hatására új törvényjavaslatot fogad el, amelyben bűncselekménnyé nyilvánítják a kínzást. A javaslat jelenleg az újonnan megválasztott elnök, Buhari aláírására vár.

2015. június 3. - a **nigériai** kormány szabadon engedi a megkínzott Moses Akatugbát, akit három mobiltelefon fegyveres elrablásáért ítélték halálra egy kínzással kikényszerített vallomás alapján. Ő végig kitartott saját ártatlansága mellett. Az Amnesty International több mint 800 000 támogatója levélben és petíciókban szólította fel Niger Delta kormányzóját, Emmanuel Uduaghand a halálos ítélet megváltoztatására. A kormányzó 2015. május 28-án, közvetlenül leköszönése előtt adott kegyelmet Mosesnek.